

משולש הזהב לטיפול אורייני בקרב תלמידים דוברי ערבית בחט"ב

בחינת היעילות של הפעלת מודל הוראה-

לטיפול אוצר מילים אקדמי-לימודי, האמור לקדם

אורייניות בערבית

ד"ר בהאאי מ'חול
פרופ' עילית אולשטיין

מצגת ועדה 4- תוצאות פיילוט א'

למידה

יכולות

כשפת-אם

21.5.18

04

ועדה רביעית
הצגת תוצאות הפיילוט א'- מבט פנימה
האוניברסיטה העברית

מוקדי ההצגה

1

תיאור התכנית
ומטרותיה-

תזכורת

2

רכיבי התכנית: תכנית
ההתערבות והמחקר-

תזכורת

3

הממצאים וסיכום
הפרויקט

עד כה

4

הפעולות המתוכננות
להמשך

5

הפעלה בשדה
והשתלמות מורים

הדרך שעברנו עד היום...

אנחנו פה

2017-2018

העברת
פיילוט א'
בשדה והגשת
דוח ראשון

2019

הגשת
מסכם דוח

2018-2019

פיילוט ב

2017

הכנת
המחקר
ופיתוח תכנית
ההתערבות
כלי

2016

הגשת הצעת
המחקר
ואישורה

רכיבי התכנית "משולש הזהב" לטיפוח אורייני (תזכורת)

מחקר

תכנית
ההתערבות

תיאור התכנית

הקניית אוצר מילים אקדמי בדרך מבוקרת ושיטתית תוך כדי טיפול בהיבטים לשוניים (בפרט: מורפו-תחביריים), וזאת במטרה לקדם את המיומנויות האורייניות (הקריאה והכתיבה) של תלמידי כיתות ז' דוברי ערבית כשפת-אם, בבואם להתמודד עם טקסטים עיוניים.

חיזוק המילון האקדמי

Blended Learning

טיפול מיומנויות
דיגיטאליות בתהליכי
הוראה-למידה

הכשרת
המורים

Blended
Learning

התכנים
והלומדה

תכנית ההתערבות

לומדה - תמות היחידות

שורשים שילמדו במהלך היחידות

البيئة נ,ת,ג / ע,מ,ל / ר,כ,ב / מ,ד,ד / ח,ל,פ

الاتصال بين
الحيوانات ב,נ,י / ו,ص,פ / נ,ظ,م / ח,ص,ص / מ,ד,ד /
ט,ו,ק

مركبات المادة ח,ص,ל / ה,מ,מ / ח,ו,ג / ח,ל,ל / ג,ר,ב

التنوع
البيولوجي ח,ו,ל / ק,ו,מ / ז,ר,ר / כ,מ,מ / א,ת,ר

تغييرات المادة כ,ו,נ / ס,ו,י / ע,ב,ר / ס,ב,ב / נ,ס,ב

النظام
الديموقراطي ו,ג,ד / ע,ל,מ / צ,ר,ר / ג,י,ר / פ,ח,ص

ملوك خلدhem
التاريخ ש,ר,ח / ר,ע,י / מ,י,ז / ע,ד,ד / ד,ר,ג

أزمة المياه ש,כ,ל / ג,מ,ע / ע,נ,ס,ר / א,ס,ס / ס,ל,ח

العولمة מ,כ,נ / ע,ו,נ / ח,ס,ב / ז,י,נ / ו,ס,ל

تاريخ مصر
القديمة ע,ל,מ / ח,י,ר / ס,ג,ל / ע,ר,פ / ע,ט,י

המבנה השבועי לעבודה בתכנית ההתערבות

סוג היחידה	הטרמה	הבנת הנקרא	לשון	הבעה בכתב	סיכום והערכה
פירוט	טיפול סמנטי ומורפו-תחבירי בקבוצת מילות המטרה (ושורשים) שנבחרו לשבוע נתון.	הקדמה ופתיח לשיעור, טקסט, וטיפול בארבע רמות ההבנה תוך התייחסות לקבוצת המילים.	טיפול בהיבטים מורפו-תחביריים בזיקה לטקסט.	משימות כתיבה	הערכה ליכולת הזיהוי וההפקה לקבוצת המילים השבועית
קישור ליחידה	קישור	קישור	קישור1 קישור2 קישור3	קישור	קישור1 קישור2

סיכום פיילוט א'

הדים מהשטח

תוצאות הפיילוט

- השתלמות המורים
- העברה בשנה הבאה

הפעלה
בהמשך

- הערכת ההתקדמות בכתיבה
- העצמת המודל של הפרויקט
- בדיקת השינוי לאורך זמן (כיתה ח')

פעולות
בהמשך

- ניתוח כמותי
- ניתוח איכותי

הממצאים

המודלים של ההעברה בבתי הספר

בית ספר
אבן
ח'ניפס-
שפרעם

בית ספר
יסודי
אבטין

בית ספר
כרמלית

בית ספר
עוספיא

שתי מורות
לשפה ערבית
מעבירות את
התכנית לחצי
מהכיתה

שתי מורות
לשפה ערבית
מעבירות את
התכנית בחדר
מחשבים .

השיעורים
ניתנים
לתלמידים
מובחרים
בחדר
המחשבים
לאחר שעות
בית הספר עם
מורה לערבית.

מורה לערבית
ומורת תקשוב
בכיתת
מחשבים
גדולה.

שאלות המחקר

האם תכנית ההתערבות מקדמת את האוריינות האקדמית של תלמידי כיתה ז' דוברי ערבית כשפת-אם?

שאלה זו מתחלקת לשלוש תתי-שאלות:

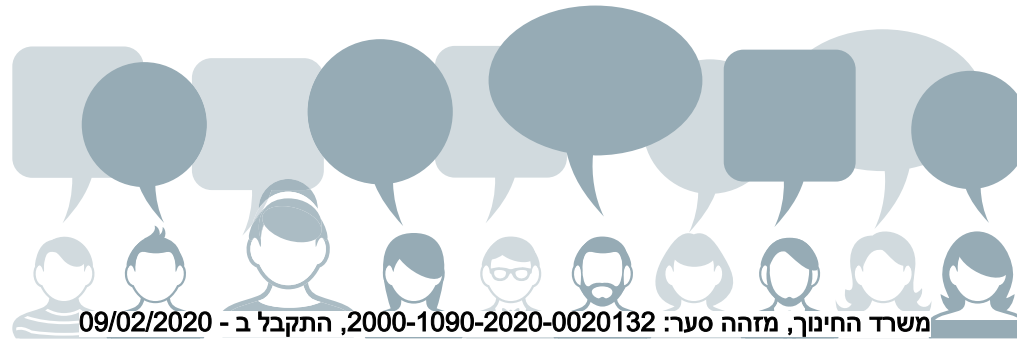
1.2 האם תכנית ההתערבות מקדמת את יכולת התלמידים להתמודד עם טקסט מידעי?

1.3 האם אפקט תכנית ההתערבות על אוצר מילים אקדמי, ישמר לטווח ארוך?

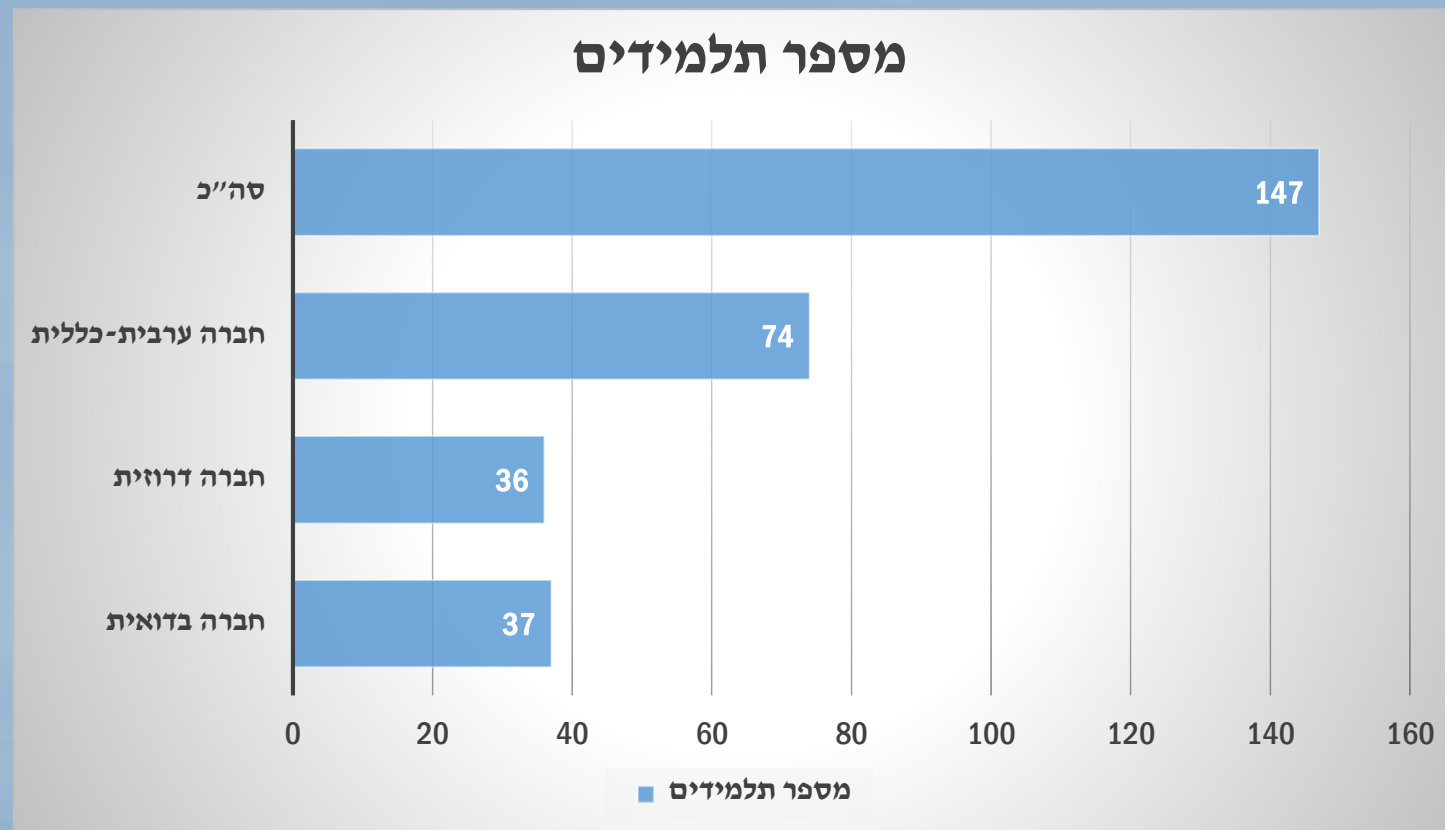
1.4 האם קיים קשר בין הביצוע של תלמידים במבחני אוצר מילים לבין הציונים שלהם בשפה ערבית?

האם המורים אשר קבלו הנחיה והשתתפו בתוכנית המחקר יוכלו להוביל תכניות אוריינות בעתיד?

דרך ביצוע: העברת שאלונים למורים מובילים ולמורים שהודרכו על ידי המורים המובילים ועריכת תצפיות)

מדגם בכל הפיילוט

מדגם לניתוח

חברה ערבית כללית: 33 תלמידים, מתוכם 23 בנות ו- 10 בנים
חברה דרוזית: 32 תלמידים, מתוכם 15 בנות ו- 17 בנים

מהלך העבודה בפרויקט

תוצאות הפיילוט

שאלות המחקר

משולש הזהב

לטיפול אורייני בקרב תלמידים

דוברי ערבית בחט"ב

שאלות המחקר

שאלה ראשונה:

1. האם תכנית ההתערבות מקדמת את האוריינות האקדמית של תלמידי כיתה ז' דוברי ערבית כשפת-אם?

1.1 האם תכנית ההתערבות מקדמת את אוצר המילים האקדמי בקרב תלמידי כיתה ז' דוברי ערבית כשפת אם? דרך ביצוע: (מבחי אוצר מילים לפני-אחרי הפעלת התכנית)

נדרש

התאמה בין שלושת הגדרות בעמוד השמאלי לבין המילים האקדמיות המתאימות בעמוד הימני. לכל מילת מטרה יש מסיח. המבחן כולל 46 מטריצות, סה"כ 138 פריטים מעבר לכל המטריצות.

מטרה

בדיקת יכולת התלמידים לזהות את הפירושים של המילים האקדמיות שלמד.

רקע

המבחן הותאם לערבית על סמך מבחנו של נאיישין משנת 1990.

צינון

נקודה אחת עבור כל תשובה נכונה, ציון גג 138.

אוצר מילים רצפטיבי

Receptive
Academic
Vocabulary
Test
(RAVT)

”ידע מוצהר”

דוגמא ממבחן RAVT

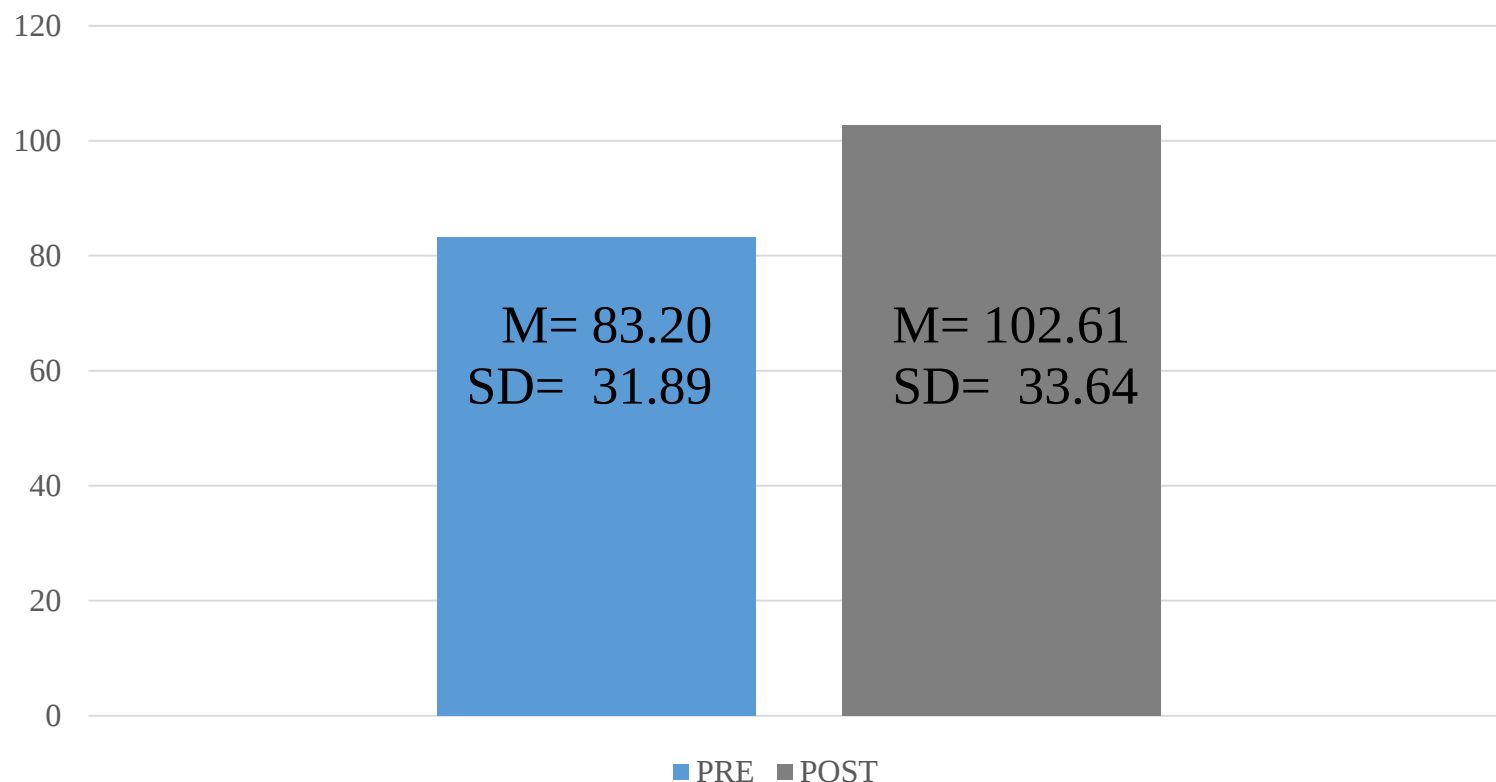
1	قائمة	
2	مركبة	6
3	متفرقة	4
4	مختلفة	2
5	صاروخ	
6	وصفة	

مجموعة الإرشادات اللازمة لتحضير شيء ما، تشمل المواد وكمياتها.

متغيرة أو متميزة

ما يُعد للركوب والاعتلاء.

תוצאות הפיילוט

מתוצאות מבחן T למדגמים מזווגים (תלויים), ניתן לראות הבדלים בביצועי התלמידים במבחן בקרב כלל המדגם, כפונקציה של זמן ההעברה (לפני או אחרי ההתערבות).

הממצאים מראים על עלייה מובהקת בביצועי התלמידים במבחן אוצר מילים אקדמי רצפטיבי (RAVT), ($t(86) = -5.04, p < .001$), כאשר ממוצע התלמידים אחרי ההתערבות גבוה באופן מובהק מציוניהם לפני ההתערבות.

אוצר מילים אקדמי פרודוקטיבי

Productive
Academic
Vocabulary
Test
(PAVT)

נדרש

התלמיד נדרש להשלים 137 משפטים במילה האקדמית המתאימה, לפי שורש נתון ובהתאם להקשר.

מטרה

בדיקת יכולת התלמיד להפיק מילה אקדמית ולהתאימה מבחינה מורפולוגית להקשר בה היא נתונה.

רקע

המבחן הותאם לערבית בהסתמך על מבחן VLT של שמיט ועמיתיו.

צינון

נקודה אחת עבור כל תשובה נכונה, ציון גג 137.

(Schmitt, Schmitt, & Clapham, 2001).

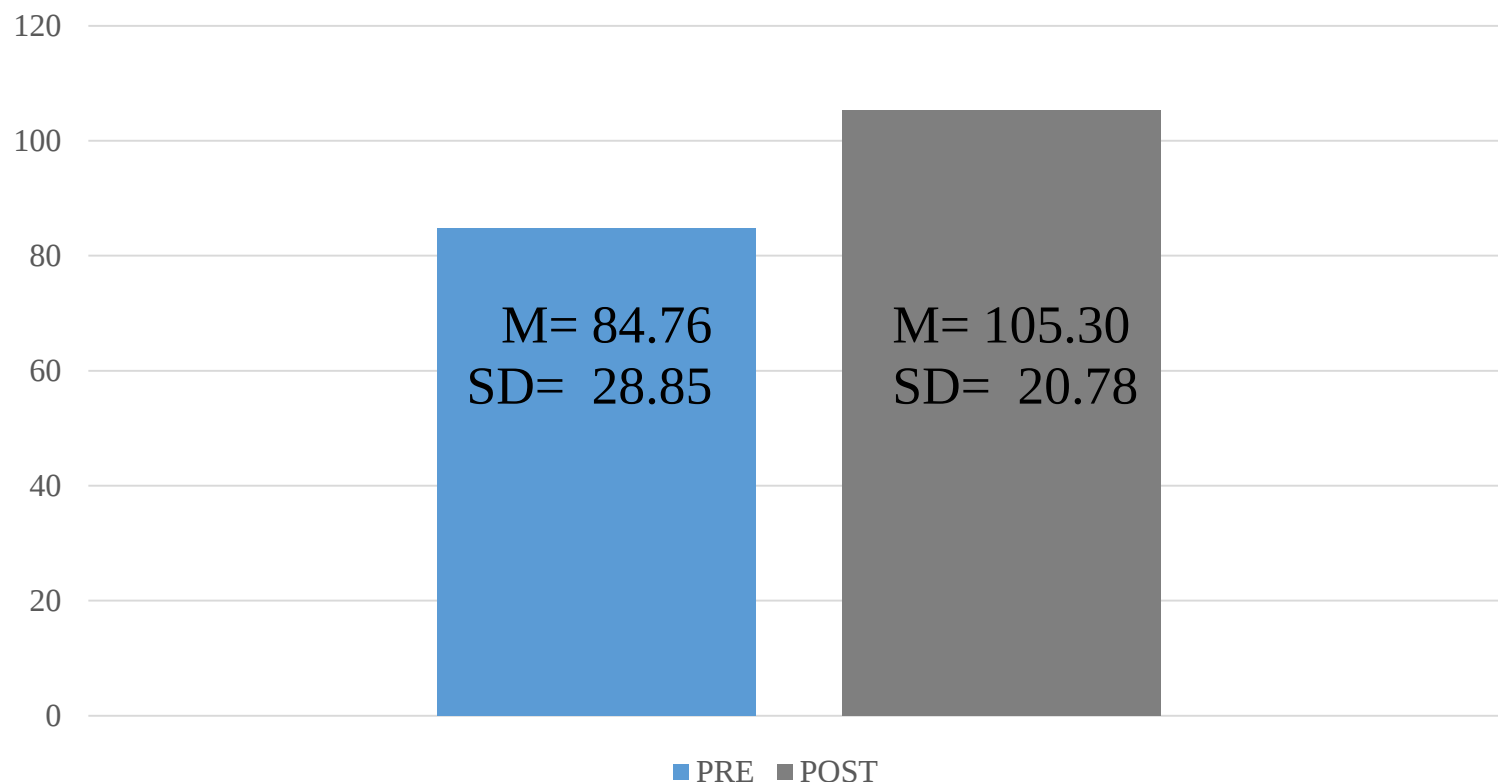
דוגמא

שאל 13

באִמְכָנָא חֲלُ' המְסָאֵלֶה החְסָאִיִּיֶה בְּطֻרָקִי (الْجُذُورُ: خ, ل, ف).

שאל 18

قَامَتْ مَجْمُوعَةٌ مِّنَ الشَّبَابِ بِنَظْمِ (الْجُذُورُ: ن, ظ, م) أُمِّسِيَّةٍ ثَقَافِيَّةٍ فَنِّيَّةٍ, يُخَصَّصُ
مَدْخُولُهَا لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَحْتَاجِينَ.

תוצאות הפיי לוט

Productive Academic
Vocabulary
Test

(PAVT)

מתוצאות מבחן T למדגמים מזווגים (תלויים), ניתן לראות הבדלים בביצועי התלמידים במבחן בקרב כלל המדגם, כפונקציה של זמן ההעברה (לפני או אחרי ההתערבות).

הממצאים מראים על עלייה מובהקת בביצועי התלמידים במבחן אוצר מילים אקדמי פרודוקטיבי (PAVT), $(t(87) = -6.8, p < .001)$, כאשר ממוצע התלמידים אחרי ההתערבות גבוה באופן מובהק מציוניהם לפני ההתערבות.

מה בלט ?

הדגמות

מביצועי

התלמידים

במבחן PAVT

1. בלטו שגיאות כתיב פונולוגיות, שהן תוצאה של מספר גורמים ביניהם :

- השפעת השפה המדוברת על כתיב בשפה הכתובה.

- הידמות פונולוגית בין שתי אותיות

המילה בצורתה הנכונה	המילה כפי שנכתבה
نتيجة	نتيجي
نصف	نوصف (צורת הדיבור בערבית מדוברת)
اجتماعي	اشتماعي
اضطر	اضتر
وزنه	وزنو
ضرورية	ضرورية

יש לציין, כי בהעברה השנייה של מבחני ההערכה (בסוף התכנית), ירדה כמות השגיאות באופן דרסטי.

מה בלט ?

הדגמות
מביצועי
התלמידים
במבחן
PAVT

2. בלטו גם שגיאות כתיב שהן על רקע חוסר בידע המורפו-תחבירי של השפה. גם בהקשר הזה, כמות השגיאות המדווחות ירדה במבחני ההערכה בסוף התכנית.

המילה בצורתה הנכונה	המילה כפי שנכתבה
مصطلح	مسطح
يحتاجون	يحتاجو
رأي	رءي، رئي
نتائج	نتاءج، نتأج
خصائص	خصاءص، خصاؤص
مؤسسات	مأسسات، معسسات، ئسسات

כמו כן, התלמידים הראו על נטייה להוסיף את ה' הידיעה (ال التعريف), גם כאשר לא היה צורך בכך.

מה בלט ?

הדגמות
מביצועי
התלמידים
במבחן
PAVT

3. הסיפור עם האות "ת"
התלמידים מראים שגיאות כמו :
החלפת האות "ת" באות "ט".
החלפת "תא מרבוطة" באות "ת".

המילה כפי שנכתבה	המילה בצורתה הנכונה
علقة	علقت
موازنت	موازنة

מה בלט ?

הדגמות
מביצועי
התלמידים
במבחן
PAVT

4. בלבול בין תנועות קצרות (الصوائت القصيرة) ותנועות ארוכות (الصوائت الطويلة).

המילה כפי שנכתבה	המילה בצורתה הנכונה
وزنهو	وزنُهُ
مركبيات	مركبات
إيثارة	إثارة

שאלות המחקר

שאלה ראשונה:

1. האם תכנית ההתערבות מקדמת את האוריינות האקדמית של תלמידי כיתה ז' דוברי ערבית כשפת-אם?

1.2 האם תכנית ההתערבות מקדמת את יכולת התלמידים להתמודד עם טקסט מידעי?
דרך ביצוע: (מבחן הבנת נקרא לפני-אחרי הפעלת התכנית)

1.3 האם אפקט תכנית ההתערבות על אוצר מילים אקדמי, ישמר לטווח ארוך?
דרך ביצוע: (העברת סוללת מבחני אוצר מילים בכיתה ח', והשוואת הביצועים עם מבחן POST בכיתה ז')

1.4 האם קיים קשר בין הביצוע של תלמידים במבחני אוצר מילים לבין הציונים שלהם בשפה ערבית?

דרך ביצוע: (ביצוע רגרסיה כאשר המשתנים הבלתי תלויים הם הביצוע של תלמידים במבחני אוצר מילים והמשתנה התלוי הוא ציוני התלמידים בשפה ערבית- ניתן לעשות זאת בתחילת ההעברה ובסופה.)

בעניין השאלה 1.4 בקשנו את הציונים של התלמידים בתחילת שנה באמצע ובסוף

נדרש

התמודדות עם טקסט עיוני ומענה על שאלות הבנת הנקרא.

מטרה

בדיקת ההתמודדות של תלמידים עם משימות הבנת הנקרא לטקסט עיוני כאשר 71 מילים הן מילים אקדמיות (10% מילים מתוך הטקסט), והמשלב ייצוגים גרפיים (במקרה זה, תרשים ותמונות).

תיאור
הטקסט

בטקסט 674 מילים.
הטקסט מכיל היבטים הנוגעים למספר תחומי דעת: גיאוגרפיה (מדינות המזרח התיכון, הים התיכון וכו'), אזרחות (חוקי בסיס, הגדרה עצמית, זכות השיבה, ועוד), מתמטיקה (קריאת תרשים, קריאת נתונים מספריים, וכו'), היסטוריה (למשל: המאבקים של העם העיראקי לאורך השנים).
ציון מקסימלי במבחן = 51

מבחן הבנת נקרא לטקסט עיוני Academic Reading Comprehension Test (ARCT)

מבחן הבנת נקרא לטקסט עיוני- ARCT

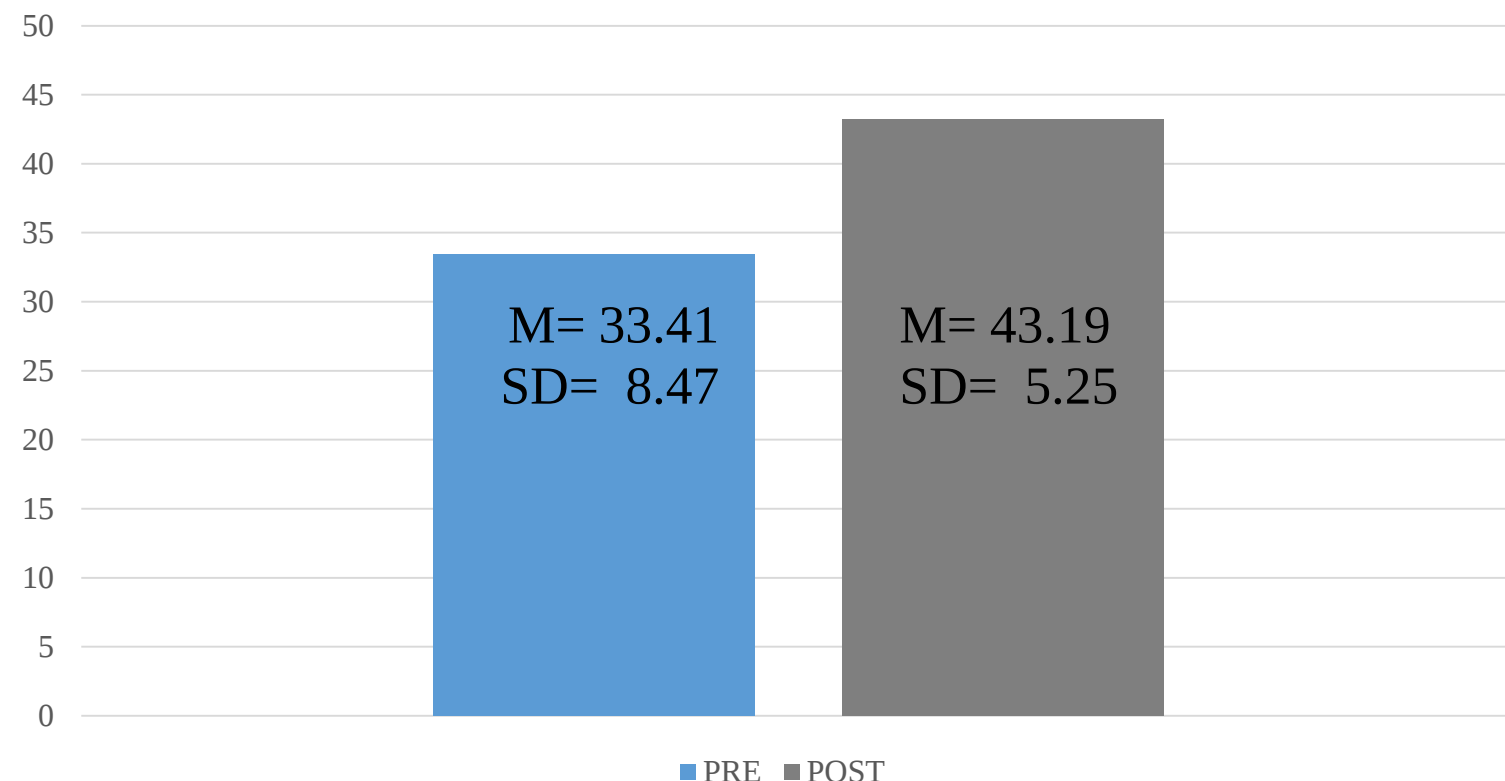
19 המשימות נבנו לפי ארבע ממדי ההבנה, ועברו בדיקה פסיכומטרית מקיפה. הטבלה הבאה מראה את חלוקת השאלות לארבע ממדי ההבנה:

ממד ההבנה	כמות השאלות הנוגעות לממד ההבנה	טווח ציונים בכל ממד
אחזור מידע גלוי מהטקסט	4	0-20
הבנת המשתמע מתוך הטקסט	9	0-17
פרשנות, מיזוג ויישום של רעיונות ומידע	3	0-11
הערכה של התוכן ושל תפקיד הרכיבים הלשוניים והטקסטואליים	3	0-3
סה"כ	19	0-51

בעת ההצגה לתלמיד, פעילויות ההבנה העוקבות הוצגו לתלמיד בארבעה מקבצים כמפורט להלן:

מקבץ	כמות השאלות הנוגעות לאותו מקבץ
מקבץ 1: שאלות כלליות ברמת זיהוי	3
מקבץ 2: תוכן ספציפי בפסקאות	9
מקבץ 3: סט של שאלות מתמקדות במילים	3
מקבץ 4: שאלות מסכמות	5

תוצאות הפיילוט

מבחן הבנת הנקרא
ARCT

מתוצאות מבחן T למדגמים מזווגים (תלויים), ניתן לראות הבדלים בביצועי התלמידים במבחן הבנת הנקרא בקרב כלל המדגם, כפונקציה של זמן ההעברה (לפני או אחרי ההתערבות).

הממצאים מראים על עלייה מובהקת בביצועי התלמידים במבחן הבנת הנקרא ($t(67) = -10.60, p < .001$), כאשר ממוצע התלמידים אחרי ההתערבות גבוה באופן מובהק מציוניהם לפני ההתערבות.

מה בלט?

הדגמות

מביצועי

התלמידים

במבחן

ARCT

בשאלות הפתוחות במבחן הבנתה נקרא, בלטו הדברים הבאים:

- כמעט בכל המדגם, תלמידים לא הצליחו לכתוב תבנית של תשובה מלאה.

בשאלה: בנא עליו تعريف اللاجئ الذي وجدناه في البند السابق، هل يُعتبر الإنسان الذي غادر بلده رغبة في التعلّم خارجًا لاجئًا؟ نعلّل إجابتنا.

התקבלו תשובות כמו:

תשובה 1: لا لانهم يهربوا من اسباب سياسية.

תשובה 2: لا

היו כאלה שכן הצליחו-

תשובה 1: "لا لان المتعلم عند مغادرة بلده يغادرها لانه يريد التعلم في جامعات عالمية اما اللاجئ يغادر بلاده لانه يواجه مشاكل عديدة في بلاده."

תשובה 2: "لا لانه لا يعاني من اضطهادات ونزاعات بل هو قرر بان يتعلم خارجا برغبته الخاصة وليس لاسباب الحرب او العنصرية."

מה בלט?

הדגמות

מביצועי

התלמידים

במבחן

ARCT

בשאלות הפתוחות במבחן הבנתה נקרא, בלטו הדברים הבאים:

- תלמידים העדיפו להעתיק מתוך הטקסט משפטים שלמים, כאשר לא הייתה בקרה על תהליך ההעתקה (העתיקו קטעים נרחבים, העתיקו חצאי מילים, משפטים שהסתיימו עם פסיק,...).

בשאלה: נזכרُ طريقةً واحدةً لحلِّ مُشكلةِ اللاجئينِ في العالمِ، إعتِمادًا على النصِّ (الفقرة 9).

התקבלו תשובות כמו:

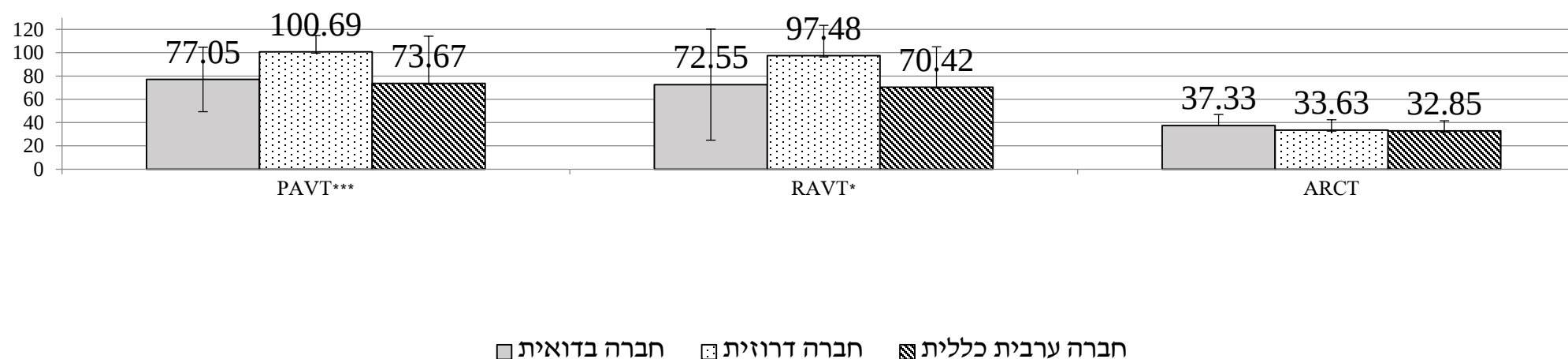
תשובה 1: "ويوفِّروا لهم ضروريَّاتِ الحياةِ اليوميَّة،"

תשובה 2: "على رؤساءِ دولِ العالمِ أَنْ يسمَحوا للاجئينِ بالتقدُّمِ بطلباتِ لجوئهم،"

תשובה 3: "لى رؤساءِ دولِ العالمِ أَنْ يسمَحوا للاجئينِ بالتقدُّمِ بطلباتِ لجوئهم، وأنْ يُعاملوا طلباتِ اللجوءِ بنزاهةٍ، ويقوموا باستقبالِ اللاجئينِ الأكثرَ تعرُّضًا للمخاطرِ، ويوفِّروا لهم ضروريَّاتِ الحياةِ اليوميَّة، كالرعايةِ الصحيَّةِ والتأمينِ الغذائيِّ والمسكنِ والتعليمِ، لإصلاحِ أحوالهم وفتحِ المجالِ أمامهم لبناءِ حياةٍ جديدةٍ مُتوازنةٍ، كمحاولةٍ لحمايتهم ممَّا يصيبهم من أضرارٍ جسيمةٍ نتيجةً ما يمرّون به من تجاربٍ صعبةٍ في بلدانهم."

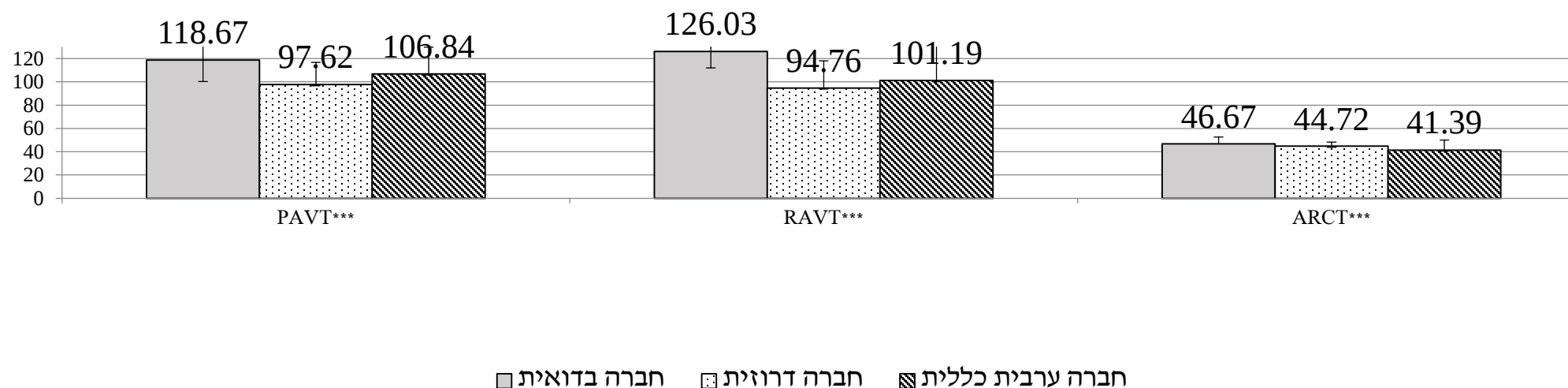
**השוואת ביצועי
שלושת החברות
הערביות במבחנים
שהועברו לפני
התחלת תכנית
ההתערבות**

- מתוצאות ניתוח שונות ANOVA חד כיווני, נמצא כי קיימים הבדלים בהישגים במבחן אוצר מילים אקדמי פרודוקטיבי ומבחן אוצר מילים רצפטיבי, אך לא בהבנת הנקרא.
- הישגיהם של התלמידים בחברה הדרוזית גבוהים במובהק מההישגים של 2 הקבוצות האחרות במבחן אוצר מילים אקדמי פרודוקטיבי PAVT ($p < .001$) ומבחן אוצר מילים רצפטיבי RAVT ($p < .05$).
- בתחילת התכנית, היה לחברה הדרוזית ביצועים גבוהים יותר בשני מבחני אוצר מילים אקדמי: הרצפטיבי (RAVT) והפרודוקטיבי (PAVT) אך לא בהבנת הנקרא (ARCT).

השוואת ביצועי שלושת
החברות הערביות
במבחנים שהועברו
אחרי העברת תכנית
ההתערבות

- ממצאי ANCOVA להישגים במבחן יישום אוצר מילים אקדמי פרודוקטיבי (PAVT) מראה כי לאחר ההתערבות הישגיהם של הבדואים גבוהים במובהק מהישגיהם של הדרוזים ($p < .01$) והישגיהם של התלמידים השייכים לחברה הערבית-הכללית אינם שונים במובהק מבקרב שתי החברות האחרות.
- ממצאי ANCOVA להישגים במבחן אוצר מילים רצפטיבי (RAVT) מראה כי לאחר ההתערבות הישגיהם של הבדואים גבוהים במובהק מהישגיהם של הדרוזים ($p < .01$) והישגיהם של הערבים ($p < .05$).
- ממצאי שני המבחנים הללו מראים כי קיים שיפור רב יותר בקרב החברה הבדואית אשר בתחילת ההתערבות הייתה נמוכה במובהק מהחברה הדרוזית וכעת לאחר ההתערבות הישגיהם גבוהים במובהק בהשוואה לשל הדרוזים.

מבחן הבנת הנקרא (ARCT) – מדידות חוזרות דו כיווני (3x2)

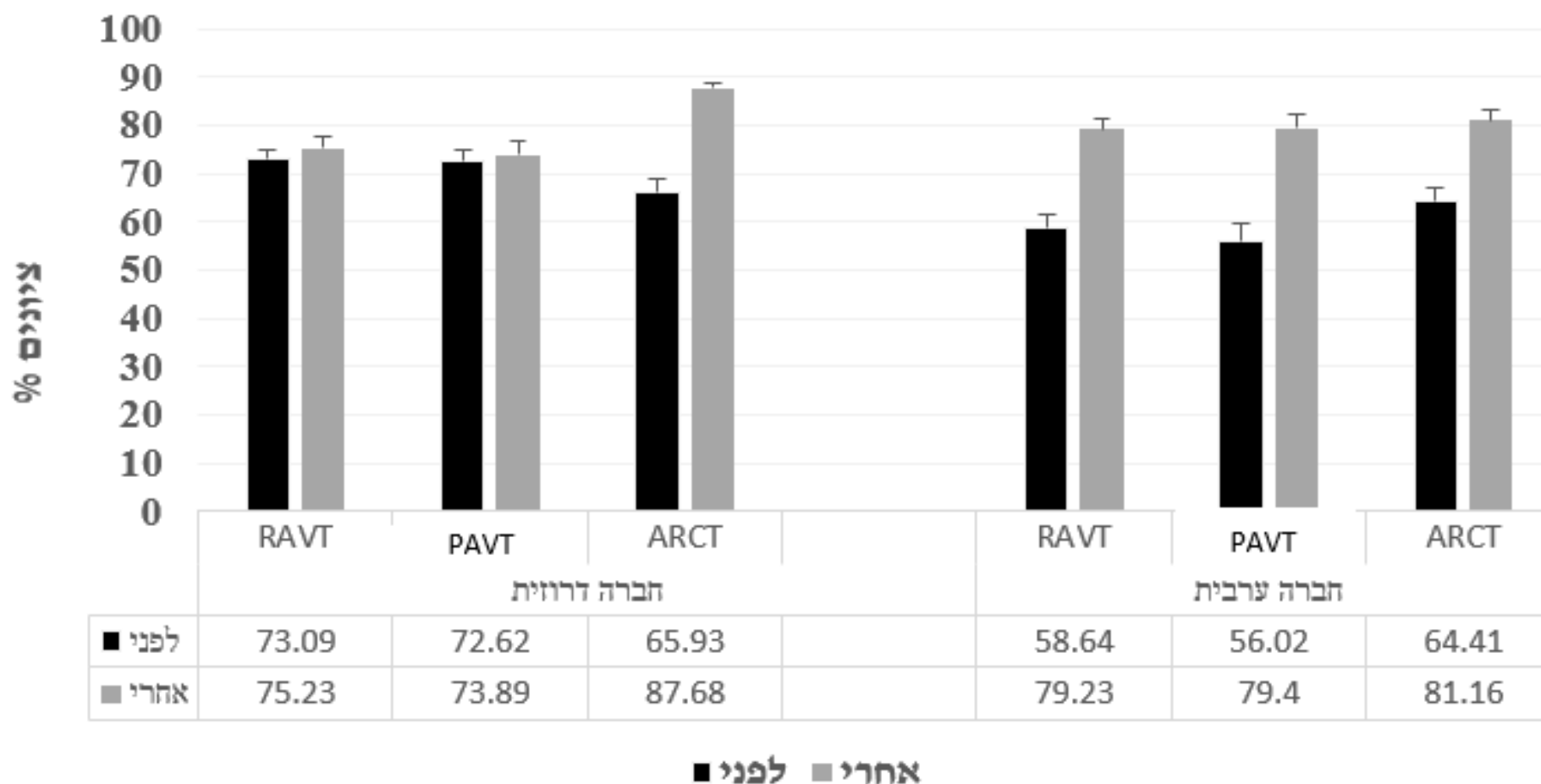
לא נמצאו הבדלים בין שלושת קבוצות המחקר במבחן הבנת הנקרא בהעברה לפני ההתערבות- כלומר כול הקבוצות הגיעו עם רמה זהה בהבנת הנקרא.

נמצא אפקט עיקרי מובהק לזמן המדידה המראה כי קיימת עליה מובהק בהישגים לאחר ההתערבות בהשוואה ללפני ההתערבות
 $(F(1, 65) = 33.64, p < .001)$.

לא נמצא אפקט לקבוצת המחקר וכן לא נמצאה אינטראקציה מובהקת. כלומר שלושת קבוצות המחקר שיפרו את הישגיהם במבחן הבנת הנקרא.

Descriptive Statistics					
		Arab_society	Mean	Std. Deviation	N
הבנת הנקרא- לפני ההתערבות	—	בדואים	37.33	9.609	3
		דרוזים	33.63	8.757	32
		ערבים	32.85	8.262	33
		Total	33.41	8.468	68
הבנת הנקרא – אחרי ההתערבות	—	בדואים	46.67	5.859	3
		דרוזים	44.72	3.466	32
		ערבים	41.39	6.098	33
		Total	43.19	5.253	68

הבדלים בציוני
 התלמידים
 בשלושת
 המבחנים
 RAVT
 PAVT
 ARCT
 כפונקציה של
 זמן ההעברה
 (לפני
 התערבות- אחרי
 התערבות
 והשייכות
 לחברה (חברה
 ערבית-חברה

התרומה של
הציונים
במבחן RAVT
ו- PAVT
לניבוי
הציונים במבחן
ARCT לפני
ואחרי
ההתערבות

האם יש
הצדקה
וצורך
לתוכנית
ההתערבות?

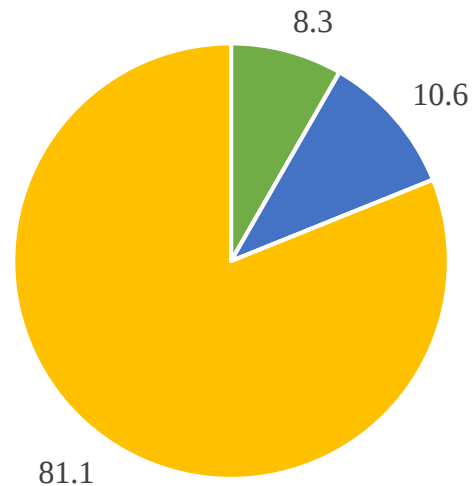
משתנים תלויים: הבנת הנקרא (ARCT).

משתנים בלתי-תלויים: מגדר, אוצר מילים פרודוקטיבי (PAVT), אוצר מילים רצפטיבי (RAVT).

מבחן סטטיסטי: Two Hierarchical Regression Analyses, אחד לביצועים לפני ההתערבות והשני נוסחת ניבוי לביצועים אחרי ההתערבות.

אחרי התערבות

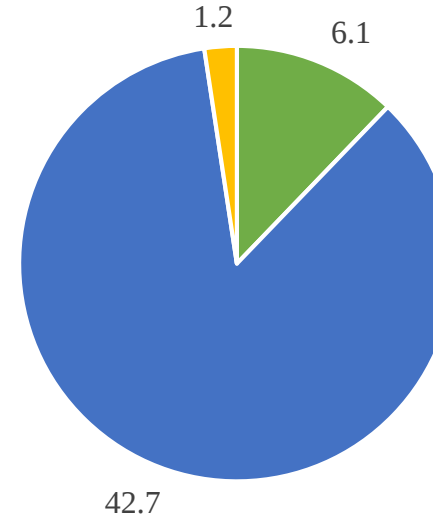
ARCT

■ לא ידוע ■ RAVT + AVAC ■ מגדר

לפני התערבות

ARCT

■ לא ידוע ■ RAVT + AVAC ■ מגדר

אחרי שדנו בממצאי התוכנית ביחס לתלמידים
נעבור כרגע לשטח...השדה
המורים ודרך ההפעלה
ההדים מהמורים
וההדים מהתלמידים

הדים מהשטח

הצד הראשון המורים

כל מורה שונה; ברקע שלו באישיות שלו ובניסיון שהוא מביא איתו.

יחד עם השוני הזה, אילוצים בית-ספריים לא מרפים ומוסיפים עוד אתגרים להעברה,...

ולמרות הקושי, הצלחנו בסוף להגיע לעמק השווה, ...

המודלים של ההעברה בבתי הספר

בית ספר
אבן
ח'ניפס-
שפרעם

בית ספר
יסודי
אבטין

בית ספר
כרמלית

בית ספר
עוספיא

שתי מורות
לשפה ערבית
מעבירות את
התכנית לחצי
מהכיתה

שתי מורות
לשפה ערבית
מעבירות את
התכנית בחדר
מחשבים .

השיעורים
ניתנים
לתלמידים
מובחרים
בחדר
המחשבים
לאחר שעות
בית הספר עם
מורה לערבית.

מורה לערבית
ומורת תקשוב
בכיתת
מחשבים
גדולה.

סיכום תהליך ההתפתחות המורה

בית ספר איטלקי-כרמלית חיפה

- קצת רקע:

מורה עם רצון אך עם ידע דל במיומנויות מחשב ושילובם בתהליכי הוראה.

- מה כללה ההדרכה?

הדרכה צמודה לאופן השימוש במחשב לצרכי הוראה, ההוראות לפעמים נכתבו במייל בפרטי פרטים. בנוסף, הצוות נהג לבקר אותה בתדירות יותר גבוהה משאר בתי הספר.

- השינוי

כיום המורה שולטת יותר טוב במיומנויות מחשב ובניהול וארגון המשימות הדיגיטליות, מצליחה לעקוב באופן שוטף אחרי התלמידים (באה לשיעור עם דוח המפרט את העשייה של התלמידים, שגיאות נפוצות, והערות כלליות). המורה מצליחה לשלוט בעניינים, למרות שאין מורה שמלווה אותה בשיעור (וזאת בניגוד למה שסוכם עם הנהלת בית-הספר).

- היעד של צוות המחקר לשנה הבאה:

לעזור למורה לגלות יותר גמישות בהעברת התכנית מאחר והיא בקיאה כרגע בתכני התכנית.

אחת
המורות
שעברו
שינוי
משמעותי
במהלך
העבודה בתכנית.

סיכום תהליך ההתפתחות המורה

בית ספר עוספיא

קצת רקע

מורה לערבית ומורת תקשוב- מהוות את השילוב הכי אפקטיבי בהעברה. חלוקת התפקידים ביניהן מוכרת לכל אחת מהן, דבר אשר מקל על ההבערה של התכנים בכיתה.

המורות מראות יכולת להכיל את התכנית ולפעול מעבר לתכנים אשר מספקת אותם התכנית, הן מראות על גמישות וביקורתיות, שני דברים אשר הן מעבירות הלאה לתלמידיהן ולצוות המחקר.

המורות עובדות בסביבה מעורבת (Blended Learning): תחילת כל שיעור מתחיל באופן פרונטאלי במרכז חדר המחשבים כשכולם יושבים ביחד, אחר כך הם עוברים לעבוד באופן פרטני במחשבים באופן עצמאי.

המורה לערבית מגלה שליטה בתכנים ויכולת ליצור סיטואציות לימודיות חדשות בהתבסס על החומר (יצירתית וביקורתית).

היעד של צוות המחקר לשנה הבאה

היעד של הצוות, להכשיר את המורות להיות מורות מובילות להמשך התכנית.

השילוב
המנצח
מורה
לערבית
ומורת מחשבים

סיכום תהליך ההתפתחות המורה

ביי"ס מקיף אי שפרעם חטיבת ביניים

קצת רקע

שתי המורות בבית ספר זה מנווטות את הכיתה בצורה יוצאת דופן : כל מורה קיבלה חצי מהכיתה ועובדת באופן עצמאי, באמצע ההעברה עשו רוטציה והחליפו את התלמידים. שתיהן מראות על הבנה עמוקה לתכנית והן מוסיפות עליה ומקרבות את הנלמד לחיי היומיום מה שעוזר לתלמידים להפנים את אשר הן מלמדות. בנוסף, המורות מספיקות ללמד טקסטים ספרותיים, ומראות על יכולת גמישות לעבור בין התכנים ולהתאים אותם לתלמידים שלהן ולצרכים שלהם.

היעד של צוות המחקר לשנה הבאה

היעד של הצוות, להכשיר את המורות להיות מורות מובילות להמשך התכנית.

חצי חצי : זה גם טוב!

סיכום תהליך ההתפתחות המורה

בי"ס יסודי איבטין

קצת רקע

המורה מראה נכונות ללמוד ולהתפתח, יחד עם צוות המחקר היא מצליחה אט אט להתגמש עם התכנים ולפצל את השיעור האחד לחלק פרונטאלי וחלק אחר אינדיבידואלי מול המחשב. המורה מנסה להתמודד עם בעיות המשמעת של התלמידים ובעיות המחשוב. למרות הקשיים, היא והמורה המלווה אותה מתמידות בהבערת התכנים.

היעד של הצוות לשנה הבאה

לעזור למורה לגלות יותר גמישות בהעברת התכנית מאחר והיא בקיאה יותר עכשיו בתכני התכנית.

התחלה של דברים
טובים

פרופילים של מורים

שני סוגים של מורים התגלו במהלך ההעברה של התכנית.

המאפיין המאחד: רצון לשינוי

מורים מובילים

מוטיבציית מורה להוראה

ותק בהוראה

שביעות רצון

מורים משתפים

- רצון לשינוי והירתמות אליו למרות האתגרים
- למידה מעמיקה של התכנים ופרסונליזציה של התכנים והתאמה לקבוצות התלמידים
- העברה הלאה של השינוי

מורים הססניים

- רוצים שינוי אבל נרתעים ממנו
- בודקים כל הזמן את החוקרות ואת הסביבה שלהם
- פחות בודק את עצמו
- מוכן לקבל צוות חדש למרות שקשה לו ליישם
- שקוע בהבלטת החוסרים
- אין למידה מעמיקה של התכנים

הדים מהשטח

הצד השני התלמידים

גם כל תלמיד שונה מהאחר, ולכל אחד יש סגנון למידה שונה ולכן העבודה בתכנית אפשרה מקום לכל תלמיד.

למידה מעורבת (Blended learning) אפשרה לתלמידים להתנסות בסגנונות למידה שונים, ובכך היו שותפים מלאים לתהליך ההעברה של התכנית.

שאלון תלמידים

השאלון של התלמידים הועבר לפני ואחרי ההעברה בשדה. התלמיד נדרש לדרג את ההיגדים לפי הסולם הבא:

1. אינו מתאים בכלל
2. קצת מתאים
3. מתאים
4. מתאים מאוד

השאלון מתייחס לשני היבטים עיקריים:

1. עמדות התלמידים כלפי שימוש במיומנויות המחשב בשיעורי שפה ערבית וכיצד הם מעריכים את עצמם ביחס להיבט הזה.
2. מודעות התלמידים למיומנויות האורייניות שלהם: יכולת ההבנה, קריאה עצמאית של טקסטים, הפקת מידע מטקסטים, ועוד (11 כולל היגדים).

أنا واثق من قدراتي للعمل على الحاسوب جيّدة. أن

أنا ملئم بكيفية استعمال الحاسوب وما يوفره لإتمام واجباتي المدرسية.

عندما أقرأ أستطيع أن أفهم النص من السياق حتى وإن كنت لا أعرف كل الكلمات.

أجد صعوبة في التعامل مع قراءة النصوص في المواضيع المختلفة، كالتاريخ، الجغرافيا وما إلى ذلك.

عندما أقرأ نصًا تعليميًا، أستطيع الإجابة عن أسئلة الفهم.

מה ענו כשנשאלו!

תחומי השפעה של התכנית על
תפקודי התלמידים- ניתוח
ראיונות עם תלמידים

חברתי

- עזרה לאחר
- היכרות עם האחר למרות השוני

אישי

- מוטיבציה ללמידה
- תחושת מסוגלות
- העלאת מודעות לעצמי
- ביקורת על תהליכי הלמידה ופיתוח יכולות מטא-קוגניטיביות
- עצמאות: "למדנו כמבוגרים"

לימודי

- העברת הנלמד לתחומי דעת אחרים
- המללה של תהליכי חשיבה
- שימוש במחשב ככלי ללמידה
- חיבור הנלמד לחיי היומיום
- שימוש באוצר המילים שנלמד גם בשיח שלהם

”אصبح لدي معرفة أكثر تعرفت على نصوص جديدة تعرفت على معاني كلمات جديدة أصبحت أعرف كتابة نصوص”

הידע שלי התרחב, נחשפתי לטקסטים חדשים והכרתי משמעויות של מילים חדשות, ואני יודעת עכשיו לכתוב טקסטים...

מה ענו כשנשאלו!

סיכום שאלוני תלמידים
ותצפיות בשיעורים

”ساعدني هذا البرنامج في اكتشاف مواد جديدة باللغة العربية وبطرق مختلفة ليس بطريقة الكتاب فقط. انما بطرق جديدة وكان هذا البرنامج جميلا يحمل بعض المعلومات والاشياء الجديدة التي لم نكن نعرفها كثيرا”

”תוכנית זו סייעה לי לגלות חומרים חדשים בערבית ובדרכים שונות, לא רק בדרכו של הספר, אלא בדרכים חדשות, זו הייתה תוכנית יפה עם מידע חדש ודברים שלא ידענו קודם”

”ساعدني برنامج الحاسوب أن أفاقي تتوسع وأنا على الحاسوب أكتب أسرع من الورقة لذلك أنا أظن أنه ساعدني جدا”

תוכנית המחשב סייעה לי להרחיב את האופקים שלי, בעזרת המחשב אני כותב מהר יותר מאשר הנייר, אז אני חושב שזה עזר לי הרבה...

«حييت انو منقعد اجتماعي اكثر...»

«אהבתי שאנחנו יושבים בדרך חברתית יותר...»

«في أوقات الي كنا نتساعد وكثير صداقات الي صارت من ورا حصة العربي...»

«היו תקופות שנעזרנו אחת בשנייה, והרבה חברויות נרקמו בעקבות השיעורים בשפה ערבית...»

«كنا نتفاعل مع المعلمة أحسن وصرنا مسؤولين انو نحفظ السييسما ونفوت لحالنا وع

السريع ع המחשבים...»

«השתתפנו יותר בשיעורים, נהיינו יותר עצמאיים, שיננו את הסיסמא שלנו

ונכנסנו לבד ובמהירות למחשבים...»

«حسّينا انو منتعلم زي الكبار، وطلاب الجامعات، مش كل ولد بصرح الو هيك اشي»

«הרגשנו שאנחנו לומדים כמו מבוגרים וכמו סטודנטים באוניברסיטה, לא כל

ילד זוכה לדבר כזה...»

מה ענו כשנשאלו!

סיכום שאלוני תלמידים

תצפיות

מוקדי התצפית:

תצפית בפועל על השיעורים, התייחסות לאלמנטים הבאים: מהלך השיעור, החומר הלימודי, הפעילויות, תכנון השיעור ביחס לשתי מטרות התכנית (קידום אוצר מילים אקדמי ושימש במודלי הוראה מעורבים).
התצפיות נערכו בשלושה מועדים: מיד עם התחלת התכנית, אמצע התכנית ולקראת סוף התכנית.

התרשמות מתגובות התלמידים

קשר מורה תלמיד במהלך השיעור

קשיים במהלך ההפעלה, הערות והארות

התכנית בעיני המערכת הבית-ספרית (המורה לעומת שאר המערכת)

ראיון עם המורה

סיכום התצפיות בכיתות- היבטים של ניווט כיתה

שבוע-שבועיים טרם
סיום התכנית

אמצע התכנית

אחרי שבועיים
מהתחלת התכנית

- רעש "טוב" כיתה תוססת ולומדת.
- התלמידים עצמאיים בפעילות הממוחשבת האינדיבידואלית.
- התלמידים עצמאיים ואחראיים על תהליך הלמידה- מכירים את החובות שלהם, המעבר בין התחנות השונות של השיעור חלק ולא אורך זמן.

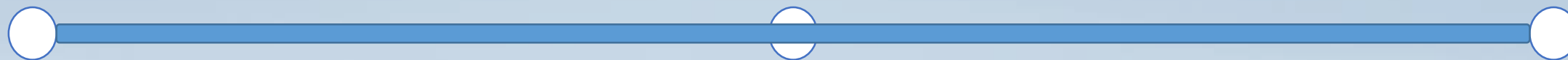
- התלמידים אינם מרגישים בנוח- קשיים בניווט הכיתה.
- קשיים במעבר בין התחנות.
- לא כל התלמידים מכירים את הסיסמאות שלהם, בעיות אינטרנט, ...
- התלמיד תלויים במורות שלהם- מה שיצר עומס על המורה.

סיכום התצפיות בכיתות- היבטים הנוגעים לתכנים הנלמדים

שבוע-שבועיים טרם
סיום התכנית

אמצע התכנית

אחרי שבועיים
מהתחלת התכנית

- המורות יותר חופשיות ויצירתיות, ומראות על גמישות בהוראת התכנים, בהתאם לצרכי התלמידים שלהן.
- גם אצל המורות וגם אצל התלמידים- מיומנויות מחשב הם כלי ללמידה.
- אוטומטיות במעבר בין היחידות- התלמידים מכירים את התכנים ואופן המעבר בין יחידה לשנייה.
- התלמידים סוכני למידה פעילים- נותנים פידבק וביקורתיים על תהליכי הלמידה והתוצרים שלהם (במיוחד במשימות כתיבה).

- המורה מרגישה שהיא "רתומה" לתכנים הכתובים, חוסר גמישות בהעברה.
- גם אצל המורות וגם אצל התלמידים- מיומנויות מחשב הם מטרה.
- משאבים מוקצים להכרת התכנים ואופן העבודה בתכנית.

ראיונות עם המורים

תתי-שאלות	
- מה את חושבת על התכנית? האם התכנית ישימה מבחינתך? - מה היו הציפיות שלך מהתכנית? מה תאפשר לך כמורה להגשים בכיתתך? - האם יש לך חששות/ קשיים?	תפיסת המורה את התכנית
- האם הרגשת שהפעילויות אשר הצגנו בפניך עד כה קלות/קשות להתמודדות התלמידים? - מה השינוי שהתכנית תביא לדרכי ההוראה שלך כמורה ובצורת הלמידה של התלמידים?	תכני התכנית
- לדעתכן, האם התכנית טובה לתלמידים? איך? - האם לדעתך התכנית תעזור לתלמידים לקדם את הכישורים השפתיים שלהם ואת אוצר המילים שלהם בכלל והאקדמי בפרט?	התלמידים
- איך לדעתך תכנית זו יכולה לשנות את פני הלמידה במקצועות אחרים? - איזה היבט מהתכנית את חושבת כי יהיה מעניין ותורם לעבוד עליו גם בשיעורים אחרים?	היבטים של יכולת עצמית
- האם התכנית, לדעתך, תעזור לך לקדם את כישוריך כמורה? באיזה תחומים? - מה התכנית מוסיפה לך כמורה?	התכנית מנקודת מבט מערכתית

טעימות מהריאיון לפני עם המורות

לחד אסא כיף שפגשתי את
התוכנית בחצר המורה
יפתח... בציוד שני מש
בס לוח ומקורן אלא אחר...

ענדי שאלה בתוכנית עני התוכנית,
ופש ענדי אגובה, מל: הל
ממכן יזהק הולד בעד מא ימר
שחר?... הוחדות מרבה תכרבה
בשכל וחד הלי הו וחד תכרבה....
מע אנו כמן היל הכתב...

כחיר התוכנית ממת, יעני לחד
אסא כחיר פחורה אני עמ
במרקוה בהמדרסה בלרעמ מן
الصعوبات الي منواجه
حاليًا... لقدام انشالله منتخطاها

מלמ העלום לא ילתקי מע صعوبات
התלל בלי הלעה אל בלי הלמתחן ללנו
לסטעמל כלמל מחדלה בלי הלصف ליהעמ
התלל, לכן בלי הלמתחן בכתב בלעה
לעל... אלא שליפה אנו התוכנית הל
ממכן יסלעד בלי תכליש הללי הפגוע

הפכרע גל רלכבי ע אפכרלי
והל מתלהפה ללהל... בס ענדי
מחלופי... הל מש מן גיל אל
מחשבים...

התוכנית חלל התלל תתשוק אנו היל
בדלל תתעל ערבי, בהלי הפריקע בדי
לעל ערבי... ימכן היל אפהמו אכר,
בלי הלصف אדיש ממכן הולד ישתעל
ע נלללל וילכתב... התלל בתזהק
בדהן אשלי גליד...

טעימות מהריאיון אחרי עם המורות

طريقة التعليم كانت ممتعة
وغير للأولاد، كان في
صعوبات وتخوفات بالأول
بس اتخطينا الاشياء...

أنا واجهت كثير صعوبات خصوصا من ناحية
الأولاد لانهم مش متعودين والحواسيب كثير
أمرات ما تكون جاهزة أو خربانة وهاد الاشياء
كان يعوقنا... لازم نشغل اكثر لنو السنة الجاي
ما يكون في مشاكل تقنية لانو هاد الاشياء كثير
بساعد انو البرنامج يمشي أهون...

في شغلات بحاجة للتغيير - كيف
حكينا- بس بشكل عام الأولاد كانوا
مبسوطين كثير وانا والمعلمة
المرافقة كمان، مع انو ما كان هويين
بالأول... بتعرفي كان جديد علي انو
امرق الدرس بحصة حاسوب
والأولاد ما كانوا جاهزين... بس
بعدين صاروا اكثر مستقلين وهاد
الاشياء ساعدني اركز على المواد
أكثر

انا كمعلمة ما كان علي هوين انو امشي
بهالبرنامج، لانو فيو كثير اشياء جديدة بنفس
الوقت، والطريقة جديدة، بس بعد كم درس
الأولاد تعودوا ع الطريقة وانا لاقيت حالي انو
قادرة اسيطر اكثر ع الأمور. التلاميذ كثير كانوا
فعالين بالحصص واستمتعوا بالمحطات المختلفة
الي كنا نمرقها بكل حصة.... اشياء جديد عن باقي
الحصص

שאלון למורים

תכנית ההתערבות ותכניה

הישגי המורה האישיים בעקבות התכנית וההדרכה

המיומנויות הדיגיטליות של המורה

הישגי התלמידים והתמודדותם עם תכנית ההתערבות

טעימות מתגובות המורים על השאלון

- רוב המורות העריכו כי בעקבות התכנית, התלמידים הראו:
- שינויים לטובה ביכולתם להתמודד עם טקסטים עיוניים;
- מוטיבציה גבוהה ללמידה בתכנית;
- התקדמות בידע של אוצר מילים אקדמי;
- שיפור במיומנויות הלשוניות שלהם בעקבות שימוש במחשב לצרכי למידה;
- שיפור ביכולת התלמידים לשלב מיומנויות שנלמדו במהלך התכנית בתהליך הלמידה שלהם בכלל.

הפעילות בהמשך...

**בדיקת אפקט
לטווח ארוך**

העצמת התכנית

עוד ניתוחים

ניתוח נוסף

הערכת ביצועי התלמידים ביחידות הכתיבה

- עד כה, ביצועי התלמידים בהבנת הנקרא נותחו.
- הנתונים מאפשרים:
 - (1) עמידה על מאפייני הכתיבה של התלמידים במספר ממד: תוכן, מבנה ולשון;
 - (2) השוואה בין ביצועים התחלתיים לביצועים מתקדמים ביחידות התכנית;
 - (3) השוואה בין ביצועי התלמידים בחברה הערבית הכללית לעומת החברה הדרוזית.

העצמת תכנית ההתערבות בעקבות הפיילוט והתוצאות

שינויים ברמת תכנית ההתערבות בכלל והמודל המחקרי:

1. התאמת מודלי ההעברה לבית הספר, הצוות החינוכי ואוכלוסיית התלמידים;
2. העלאת המודעות של המורות לצורך בקידום יכולת התלמידים להיבטים מטא-קוגניטיביים תוך כדי ההעברה והמללת דרכי חשיבה.

שינויים ברמת הלומדה הממוחשבת:

1. שינויים ביחידות הדקדוק
2. שינויים ביחידות הכתיבה

מה השתנה? שינויים בתכני התכנית לאור ההעברה בשדה החינוכי

• בחטיבת הביניים מגיעים, הרבה פעמים, תלמידים מבתי ספר שונים ועם יכולות שונות. על-כן, קיים פער בידע הדקדוקי שתלמידים מגיעים איתו.

• על מנת להתאים את התכנים של היחידות להטרוגניות של התלמידים, התווספו נושאים שנלמדו ביסודי, אך מהווים תשתית להרחבת הידע בנושא או ללמידת נושאים חדשים.

למשל: אחד ההישגים הנדרשים בכיתה ו' הוא:

معرفة الفاعل في الجملة الفعلية عندما يكون اسمًا ظاهرًا
أو ضميرًا متصلًا أو ضميرًا مستترًا.

אחת היחידות של הלשון הוקצתה לחזרה ותרגול נושא זה, והכול בזיקה לטקסט.

- אחד האתגרים אשר מתמודדים איתו תלמידים בכלל, הוא כתיבה.
- כתיבה "בכיף": הוספת ג'אנרים ומשימות מעניינות לכתיבה. כגון: מדרש תמונה, וידאו, ...
- סיפוק של מודל לכתיבה נכונה, כאשר התלמידים ינתחו את המודל לפני שהם יכתבו את החיבור שלהם. המודל לא יסופק בכל היחידות אלא בתחנות עד להפיכת התלמיד לכותב עצמאי.
- כתיבה בתחנות, עד להפיכת התלמיד לכותב עצמאי.
- הקוונה לשימוש במקורות מידע מהימנים.

- הקוונה לשימוש במקורות מידע מהימנים.

התהליך מתוכנן בתחנות:

- תחנה ראשונה (ארבע יחידות ראשונות)- התלמידים יקבלו שני טקסטים שבהם יוכלו להיעזר על מנת לכתוב את החיבור (הצוות מספק את כל המידע שצריך לכתובה).

- תחנה שנייה (שלוש יחידות עוקבות)- התלמידים יקבלו רק טקסט אחד והשני יצטרכו לחפש במקורות מידע מהימנים (יקבלו הנחייה איך לבחור מידע מהימן מהרשת בכלל).

- תחנה שלישית (שלוש יחידות אחרונות)- התלמידים יחפשו בעצמם את המקורות אשר יכניסו לחיבורים שלהם.

בדיקת אפקטים לטווח ארוך

לקראת ההעברה בשנה הבאה

השתלמות מורים

מודלים להעברה

בתי הספר

מי אתנו? - רשימת המורים

מורות	בית ספר
מורה ראשית : רוזה סמעאן	בית ספר איטלקי כרמליתים
מורה נוספת : פוז פרנסיס	
מורה ראשית : אימאן פארס	בית ספר עוסיפיא חט"ב (חברה דרוזית)
מורה נוספת : אוסנת חלבי	
מורה ראשית : פאתנה ענתיר	בית ספר שפרעם
מורה נוספת : קרסתין סלבאק	
מורה ראשית : אתניה אעמרייה	בית ספר אבטן יסודי (חברה בדואית)
מורה נוספת : דאליה אעמרייה	

בכל בית ספר שתי מורות יפעילו את התכנית בכיתה

מי אתנו? - רשימת בתי הספר לשנה הבאה

חברה ערבית כללית	חברה דרוזית	חברה בדואית
מקיף א'- שפרעם	חטי"ב עוספיא	בי"ס אבטן
מקיף ח'דיגיה- אום אל פחם	חטי"ב קופטאן חלבי- דליית אל כרמל	חטי"ב ואדי סלאמי
חטי"ב נזירות אלמוח'לס	בית ספר אל-רואיא- ירכא (פרטי)	בית ספר חטי"ב אל בטוף
בית ספר חטי"ב חדש- עארה	חטי"ב אל רואיה ג'- ירכא	
חטי"ב אל נג'אח- טייבה	אבו סלים סלימאן אל שיח'- חטי"ב אבו סנאן	
חטי"ב אל-סלאם- טייבה		
חטי"ב אל מותנבי- טמרה		
חטי"ב קאבול		
נזירות כרמלית- חיפה		
בי"ס אבן סינא- נצרת		
חטי"ב תאופיק זיאד- נצרת		
חטי"ב בית ספר לטיני ראמה		

מודלים ההעברה בבתי הספר

לקראת
ההעברה בבתי
הספר בשנה
הבאה

קבוצת ההתערבות- "הכול כלול"

כמה בתי ספר?

10 (כולל הארבעה של הפיילוט)

מה יקבלו?

תכנית ההתערבות באופן מלא, המבחנים לפני ואחרי, והדרכה צמודה מצוות המחקר.

קבוצת השוואה

כמה בתי ספר?

5 בתי ספר

מה יקבלו? המבחנים לפני ואחרי, והדרכה צמודה מצוות המחקר ממהלך העברת המבחנים. העבודה על התכנים של תכנית ההתערבות היא עצמאית ללא התערבות צוות המחקר.

קבוצת הביקורת

כמה בתי ספר?

5 בתי ספר

מה יקבלו? המבחנים לפני ואחרי, וליווי צמוד מצוות המחקר במהלך העברת המבחנים ותוצאות המבחנים. התלמידים ילמדו בתכנית הלימודים הרגילה של בית הספר.

מודלים ההעברה בבתי הספר

ההשתלמויות יחולו בשני אזורים :

1. אזור צפון- שפרעם
2. אזור המשולש- טייבה

מטרות ההשתלמות :

1. היכרות עם הידע האקדמי-הפדגוגי העומד מאחורי התכנית ;
2. חשיפה והתנסות בתכנית ובתכניה ;
3. ניווט כיתה יעיל בתכנית והתמודדות עם אתגרים בשטח ;
4. שימוש במחשב ככלי להוראה-למידה ;
5. חשיפת המורים לדרכי העבודה בתכנית והכללתם לשיעורים אחרים (בכיתות אחרות/ אחרי סיום ההפעלה בשטח) ;
6. ליווי המורות בנקודות השונות בהעברת התכנית.

סיכום

סיכום ומסקנות

חשיבות המחקר

השלכות יישומיות

השלכות יישומיות של התכנית

ברמת תלמיד:

חשיפה למאגר גדול של מלים אקדמיות-
לימודיות ושימוש אותנטי בהן, דבר
שישליך גם על הבנת הנקרא בתחומי העדת
השונים.

01

ברמת המורה:

בניית מודל התערבותי שפתי בערבית,
מתוקף מחקרית, אשר ייתן מענה פדגוגי
לטיפול כישורים אורייניים בערבית בכל
בתי הספר.

02

ברמה מערכתית- ניהולית:

החלת מודל הוראה שיטתי רב-ממדי בבתי הספר
הערביים בארץ, המשלב גם טיפוח אוריינות
שפתית וגם אוריינות דיגיטלית.
ממצאי המחקר יהוו תשתית לבדיקת המודל המוצע
לשדה והרחבתו לקבוצות גילאים אחרות.

03

חשיבות המחקר

- המחקר ותוכנית ההתערבות הנוכחיים ייצגו חידושים בתהליכי הוראה/למידה תוך הישענות על מודלים מחקרניים עדכניים.
- פוטנציאל רב בגישור הפערים בהשיגי התלמידים בחטיבת הביניים בתחומי הדעת השונים.
- מתן מענה לצרכי המורים ע"י ציודם בכלים פדגוגיים חדשניים המותאים לעידן ה- 21.
- אפשרות לחילול שינוי מדיניות וכך לסלול את הדרך לצמצום פערים אוריינים בקרב מערכת החינוך הערבית.

איך נשמר את האפקטים של התכנית לאורך זמן?

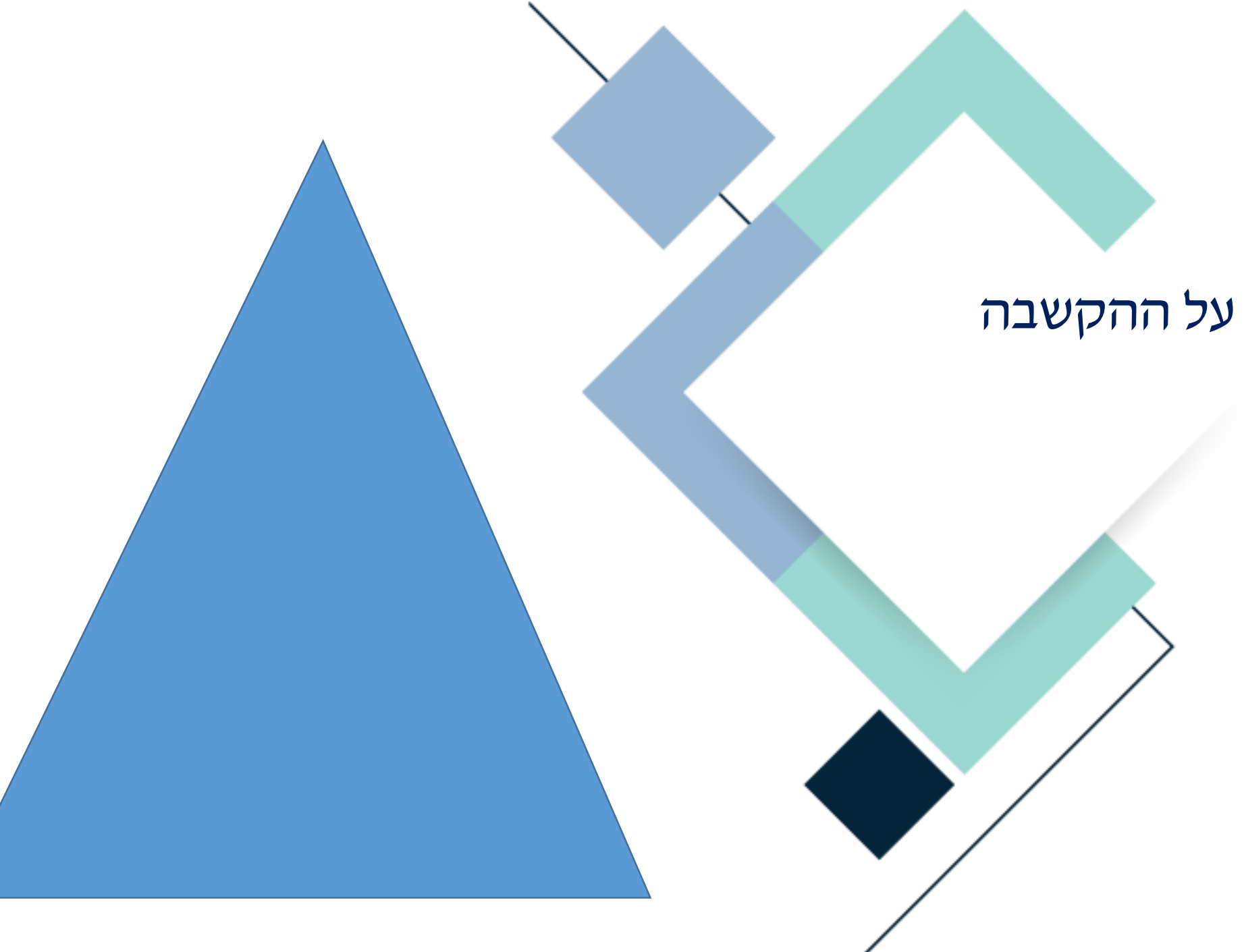
דיון בוועדה

- ✓ איך משמרים המהלך בשדה לאחר סיום תכנית ההתערבות?
- ✓ איך משמרים את האפקט הלימודי בקרב התלמידים ומטפחים אותו הלאה (העברתו למקצועות לימוד אחרים)?
- ✓ איך משמרים את אפקט ההוראה בקרב המורים ומעבירים אותו הלאה למורי שפה ערבית ומורים במקצועות אחרים?

סיכום ומסקנות

- התכנית הראתה על יכולתה לקדם את ביצועי התלמידים באוריינות אקדמית, שאחד מאפייניה הבולטים הוא אוצר מילים אקדמי, זאת במסגרת הזמן שהוקצה לתכנית (15 שבועות).
- בעקבות העברת הפיילוט בשדה החינוכי, עלה צורך בביצוע מספר שינויים בתכנית.
- החל משנה הבאה לתכנית, המורים המשתתפים בתכנית יתוגמלו בשעות השתלמות, כגמול על השתתפותם במפגשי ההדרכה השונים. בימים אלה צוות המחקר עובד על בניית סילבוס להשתלמות.

תודה רבה על ההקשבה